

С ДОБРИ НАДЕЖДИ ЗА 2015 ГОДИНА

Таня Йовева

Почти към края сме на 2014 г. Година наситена със събития от всякакъв характер. Не ни пожали икономическата и политическата криза, нито природните бедствия. Разбрах, че само в София пораженията са за над 200 милиона лева. Какво да говорим за големите наводнения в цялата страна и много страдащи хора, които не само нямат къде да спят, но и нямат какво да ядат и с какво да обличат на децата си. Добре е това, че Националната телевизия показва такива случаи и доброто у хората се отключва, и помагат от сърце. На много такива случаи станахме свидетели. Това говори, че българинът, когато иска, може да бъде много всеотдаен. Нищо сериозно не се случи в социалната сфера, в здравеопазването, в образованието.

Големи са очакванията за следващата година. Отделните министерства ще направят всичко възможно да променят много неща. Съществени промени се очакват в здравеопазването. Ще бъде приет нов закон и в образованието. Трябва да отбележим, че гражданското общество стана по-будно.

По-различното в новото правителство е, че участват няколко партии и четвърта, която ги подкрепя. Всички искаме народните избраници да мислят повече и да дават предимство на закони за подобряване положението на хората и техния начин на живот.

Много пъти съм влизала в сградата на Народното събрание и винаги ми е правило впечатление как депутатите разговарят с бизнесмени за

включването им в различни дейности за собствени облаги. Напоследък все повече се говори за повишаване на отговорността на всеки един от нас към това, което работи. Този хаос, който цари навсякъде, вече трудно се възпрема от хората. Много нередности се извършват, защото се знае, че няма необходимия контрол или ако има той е твърде занижен. Както по пътищата, например. Всеки, когато посети друга развита страна, свиква да спазва тамошните закони и ред, но след като се върне в България, си продължава по стария начин на живот. Затова по-амбициозните и способни хора напускат страната и градят своето бъдеще в чужбина.

Напоследък се заговори да се ограничава отиването на младите в чужбина и то тези, които са получили висшето си образование у нас. Има нещо справедливо в това. Всичко е въпрос на съзнание и морален дълг. Има хора, които искат да останат тук и да направят необходимото за доброто на страната за нейното развитие.

Напоследък слушам някои да казват:"Пътувал съм по целия свят и съм разбрал, че по-хубава страна от нашата няма". Трябва да се откъснеш от родината си, за да я оцениш...

През тази година отбелязахме 25 години свободна България. Но за съжаление през следващата година ще има сериозно затягане на коланите според приетия бюджет. Предвижда се отново нисък икономически растеж. През следващата година ще се обърне внимание и на един много сериозен проблем – демографския. Доказателство за това е, че министър Калфин е вицепремиер, който ще отговаря за демографските въпроси. Това още веднъж показва, че правителството ще трябва да обърне сериозно внимание на този проблем, който е решаващ за страната. Да се надяваме, че през следващата година все по-малко ще са политическите назначения, а ще се търсят добрите специалисти в различните области, както и в съдебната система. Последните 10 години са характерни с икономическата стагнация и голямото разслоение- богатите стават по-богати и бедните още по-бедни. Но по време на

българската Коледа, организирана от президентството, показваме, че можем да бъдем благородни. Даряваме средства и милиони левове се разпределят за апаратура по болниците и за лекарства и рехабилитация на деца с тежки увреждания. Някои медии разказват за добрите хора, което означава, че можем да постигнем много когато поискаме. Поразите ме и един случай, показан от националната телевизия, отнасящ се до нехайството на администрацията. Едно семейство с болно дете трябва да излезе на улицата. В продължение на 17 години семейството живее в стрес, защото го гонят от общинското жилище. Малко са тези хора от администрациите, които проявяват човечност и с желание помагат на страдащите. Ако всеки си е на мястото и се отнася сериозно към поетите ангажменти, хората безспорно ще живеят по-добре. Понякога ние сами си създаваме проблемите и не се опитваме да ги решаваме. Успяват тези, които са инициативни и дейни, трудно се примиряват и се борят за правата си.

Много хора с увреждания се оплакват, че не могат да си намерят работа, но ако те са по-активни на пазара на труда, аз съм сигурна, че работа ще намерят.

Далече сме още и от качествени социални услуги. Има безработица, но когато се потърсят хора за работа, ги няма никакви. Необходими са асистенти за възрастните хора и хората с увреждания, но за съжаление заплащането е малко и се кандидатираат хора, които са неподходящи за тази работа и нямат нагласата да я вършат. Майка ми е на 99 години и само след няколко месеца става на 100, не е капризна, но идват хора, най-често също с увреждания или неподходящи за тази дейност. Познати ми казват трябва да се примириш, защото по-добри не можеш да намериш.

Нека си пожелаем 2015 година да бъде по-добра и изпълнена с нови надежди за хубави творчески дела.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД БЪЛГАРИЯ И ЕВРОПА ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

През октомври се състоя Втората международна конференция, посветена на качеството на социалните услуги. Организатор на конференцията бе Сдружение „Национална Агенция за развитие“. Участваха представители на различни общини от страната, заинтересовани за развитието на социалните услуги. Направени са били различни изследвания по проект ”УИТ”, които доказват, че е крайно належаща необходимостта от промени в социалните услуги, за да живеят по-добре хората с увреждания и възрастните хора. На конференцията бяха разисквани проблемите, свързани със състоянието на пазара на труда в сферата на социалните услуги в България. Показани бяха добри практики в Германия, Литва и Италия. Доказана бе необходимостта от въвеждането на иновативни социални устройства и подобряване на информационните системи за нуждите от умения и възможности за работа.

Обърнато бе внимание на предизвикателствата пред неправителствените организации от социалния сектор. А те не са никак малко и все още нищо не се прави за да бъдат подпомогнати тези организации, за да извършват добре своите дейности. Амбициозни хора има, но я няма необходимата среда и средства, за да бъдат поощрявани тези организации.

Подчертано бе, че е необходимо да се създаде стройна система за партньорство между европейските страни. Конференцията бе структурирана на отделни сесии, посветени на възможностите за взаимодействието между различните системи – здравна, образователна и социална, така че резултатът от това взаимодействие да води до интегрирана подкрепа за хората или такава, която е от най-голяма полза за тях. Дискусията дали интегрираните услуги да бъдат въведени в нова социална услуга, която да бъде нормативно регламентирана или да се надградят действащите към момента социални услуги има своето продължение сред експертите в социалната сфера. Задължително е в този дебат да участват представители както на Министерството на здравеопазването, така и на Министерството на образованието, за да има своята ясна и конкретна перспектива. Целта на форума бе да се съберат на едно

място заинтересовани участници в тези процеси – представители на общини, на НПО доставчици и на институции с правомощия по темата, за да може в дискуссионен формат да бъдат намерени допирните точки и да се обсъдят приемливите решения по темите на конференцията.

За пети пореден път Информационният портал за неправителствени организации в България (www.ngobg.info) връчи своите годишни награди.

Георги Генчев сподели, че проблемите, по които работят неправителствените организации са не по-малко важни за развиемето на обществото., ръководител на екипа на портала.

Раздадени бяха девет награди в пет категории:

За „НПО с най-много публикации" награди получиха Национална мрежа за

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкova

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

децата, Национален алианс за социална отговорност, Сдружение „Каритас“ и Български дарителски форум.

В категория „НПО с най-посещаван профил“ бяха отличени сдружение „Възможност“, „Професионален форум за образованието“, „Европейски център за иновации, образование, наука и култура“ и „42 тренинг“.

Тази година екипът на портала реши да връчи награди в три нови категории. Първата за „Най-четена новина през 2014“ получи „Център за приобщаващо образование“.

Единственото персонално отличие получи Илиана Топова – Председател на „Национална Асоциация Саркоидоза“, която работи в „Национален Алианс Развитие“. Тя бе наградена със сертификат и плакет за „Най-верен последовател“ на портала, в знак на признание, че е популяризирала дейността му. Темите, които е споделяла са свързани с образованието на децата в риск и хората с увреждания.

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкoва

Художествено оформление: Илиана Пирянкoва

Читателите на сайта с най-много гласове отличиха фондация „Идея в действие" за „Любимец на аудиторията". Интерес в аудиторията предизвика тяхната инициатива „Капачки в действие”.

Събитието събра на едно място над 150 съмишленици от гражданския сектор и даде повод за дискусии между стари и нови приятели.

По време на награждаването беше представена и платформата „Гласът ни" (www.glasatni.bg), чрез която Българският център за нестопанско право (БЦНП) ще даде възможност на критично мислещите хора да изразяват своето мнение по важни обществени теми. Сайтът ще бъде активен в началото на януари 2015 г.

Информационният портал за неправителствените организации започва своята дейност през 2010 г. благодарение на БЦНП и Фондация „ПАЦЕП". За 5 години NGOBG.info успя да се превърне в най-голямата база данни на активни НПО в България.

Към края на 2014 г. www.ngobg.info има над 5850 регистрирани неправителствени организации, 220 кандидати за доброволци и 7000 фейсбук последователи. Най-четените секции в сайта са: „Работа и доброволчество", „Профили на НПО", „Новини и календар". През 2014 г. българските неправителствени организации са имали възможност да търсят подкрепа за своите идеи сред над 100 обяви за финансиращи програми и конкурси. За последната година регистрираните в портала НПО са публикували над 1200 свои материала, като най-много от тях са на тема „деца и родители", „социални дейности" и „благотворителност и доброволчество". Данните от портала показват, че за 2014 г. най-търсените кадри в неправителствения сектор са психолози, социални работници и координатори на проекти.

Сайтът продължава да набира популярност. Само през тази година той отчита над 380 000 посещения от целия свят. Общият брой на посетените страници надхвърля 1 300 000.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В ЗАЩИТА ПРАВАТА НА ЖЕНИТЕ

Таня Йовева

По повод 10 декември Денят на правата на човека, „Сдружение алианс за защита основано на пола” и „Български център за джендър изследвания” споделиха пред журналисти, че за първи път са определени обещетения от страна на правителството по решение на ООН. Това се отнася за момичета и жени подали индивидуални жалби, във връзка с нарушаване на човешки права. Случаите са три - единият от тях е свързан с изтезанията и форми на жестоко отношение или наказания.

Общият размер е 27000 лв. с решение на МС от 12 ноември 2014г. Жените и момичетата са били индивидуално консултирани от юристи на неправителствените организации. В продължение на 20 години от Български център за джендър изследвания с председател Геновева Тишева работят упорито за достойнството на жените за техните права и сега са доволни, че са успели с упоритата си работа да изведат нещата до край и да докажат, че момичетата и жените могат да бъдат защитавани и обгрижвани в кризисните центрове, които са все още много малко на брой. Фондацията подкрепи две от жените съгласно дадените препоръки от ООН. Неправителствените организации имат решаващ принос за постигане правата на жените. Специалистите работят упорито върху всички видове насилия основани на пола. Само през последната година алианса е помогнал на над 4000 жени пострадали от насилие. Предоставен е подслон на над 1000 души в кризисните центрове. Заведени са над 700 дела по закона на домашното насилие. Много от случаите са комплексно съчитани : домашно, сексуално насилие и трафик на хора. Неправителствените организации осъществяват и програми за извършители на насилие. Оказва се, че много от тях се нуждаят от засилена защита на техните права.

Ето защо всички, които се занимават с правната защита на деца, момичета и жени настояват да бъде подписана конвенцията на Съвета на Европа за борба срещу насилието над жени , приемане на промени в законодателството с

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкova

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

признаване на всички услуги за възстановяване от насилието основано на пола и предоставяне на подкрепа „необходимо е още да бъде приет нов Наказателен кодекс и спешни промени в сега действащия закон за засилена защита и наказание за домашна насиле. Не по-малко важно е и гарантиране на финансирано защитаване правата на жените. Необходимо е и да се осигурява навремена защита основана на пола. Все повече се нуждаят от подкрепа и програми против домашно насиле уязвимите групи. Такива са исканията на неправителствените организации, които които сами търсят финансиране, подготвят проекти, активно подкрепят жените доверили се на тяхната компетентност и човеколюбие.

Сашка Пелова е майка на момиче изнасилено, като малко „но с травма за цял живот. Затова тя е потърсила своите права и благодарение на добрите юристи получава обещетение, което дава знак на правителството, което и да било то, да обръща сериозно внимание на проблемите свързани с насилието над децата, момичетата и жените, а често пъти и мъжете. „Небходими са повече кризисни центрове и повече юристи, които да защитават правата на пострадалите от насиле, а напоследък те стават все повече в дома, в училището, на работното място. Нека всички обединим усилията си за доброто на хората за нараненото им самочувствие за желанието им да живеят в свят без болка и обиди. Нека си пожелаем да ценим достойнството на другия, да се уважаваме и взаимно, да си помагаме. Какво по- хубаво от това!

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И УСПЕХИ В ЗАЩИТАТА НА ПРАВАТА НА ЖЕНИТЕ И МОМИЧЕТАТА ОТ НАСИЛИЕ

На пресконференция по повод 10 декември – „Международен ден на правата на човека”, Сдружение „Алианс за защита от насиле, основано на пола”¹ и Фондация

---

¹ Женско сдружение "Екатерина Каравелова" – Силистра, Фондация "Позитивни Умения на Личността в Социума" /П.У.Л.С/ - Перник, Фондация „Български център за джендър изследвания" /БЦДИ/ - София, Фондация "SOS – семейства в риск" – Варна, Фондация "X&D Джендър перспективи" – Хасково и

„Български център за джендър изследвания” обявиха, че за първи път са определени обезщетения, дължими от страна на българското правителство по решения на органите на ООН. Изплащането на обезщетенията е одобрено с решение на Министерски съвет от 12 ноември 2014 година и е за лица, подали индивидуални жалби за нарушени човешки права във връзка с неизпълнение от страна на България на разпоредбите на международни конвенции на ООН.

Това е добра новина и голям успех и по случай кампанията срещу насилието срещу жени.

Три от случаите, по които са одобрени обезщетения, са за признати нарушения на права по Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените /CEDAW/, а един от тях е за нарушение на Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко и унижително отношение или наказание. Общият размер на обезщетенията е 27 000 лева.

Решението на Министерски съвет касаещо трите случая, решени със становища на Комитета CEDAW по делата V.P. P. v. Bulgaria, Jallow v. Bulgaria, V.K. v. Bulgaria, при които са пострадалите жени и момичета бяха първоначално консултирани, насочени към юристи и подкрепени от Фондация “Български център за джендър изследвания”.

Това са първите случаи на определяне на еднократни обезщетения от българското правителство по уважени жалби от органите по конвенциите на ООН. Ние се радваме, че този прецедент стана факт благодарение на последователността на жените, чиито права бяха признати от международните органи и на техните адвокати и застъпници, както и на упоритата работа и на Фондация „БЦДИ”. Фондацията подкрепи жените и момичетата по първите две гореспоменати дела и в целия процес на преговорите с българското правителство за постигане на обезщетение, съгласно дадените от Комитета препоръки.

Димитровград, Асоциация „Деметра” – Бургас, “Асоциация НАЯ” – Търговище, Сдружение “Център Отворена врата” – Плевен, Български фонд за жените – София, Сдружение “Център Динамика” – Русе, Сдружение „Знание, успех, промяна” – Дупница.

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкova

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

Достигането до това решение е и благодарение на усилията на Министерство на външните работи, както и на професионализма и компетентността на представителите на Дирекция „Права на човека“ към това министерство.

Сдружение „Алианс за защита от насилие, основано на пола“ подкрепиха целия процес на преговорите и оказваха конкретна помощ на някои от пострадалите жени и момичета.

"С този акт правителството показва, че приоритет в неговата политика е да продължи напредъка на България в областта на защитата и реализацията на правата на човека", пише в съобщението на правителствения пресцентър. В информацията на кабинета се казва още, че решението е стъпка към изграждането на нормативна уредба, в която ще бъдат включени препоръките на различните комитети по конвенциите на ООН за изплащане на справедливо финансово обезщетение.

Според нас, този прецедент идва да допълни по-конкретно и усилията на българската държава за по-ефективно изпълнение на Конвенцията CEDAW и на приетия през 2013 година План за изпълнение на Препоръките на Комитета за премахване на дискриминацията по отношение на жените. Това е един процес, в който неправителствените организации, работещи в областта на равнопоставеността и на правата на жените, имат решаващ принос.

Предизвикателствата пред организациите от "Алианс за защита от насилие, основано на пола" бяха изразени и чрез провеждането на тазгодишната кампания „16 дни срещу насилието по отношение на жените“. Членове на най-голямото обединение на активни неправителствени организации в България в тази област, застанаха зад призива на кампания – „От Мир в дома към Мир по света“ - Обединени за ратифициране от Република България на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие.

Ние осъзнаваме неразривната връзка между всяка форма на насилие в дома и насилието по света и затова сме се съюзили и работим в солидарност за превенция и

борба срещу домашното насилие и всички други форми на насилие основано на пола². Осъзнаваме също, че мащабите на тази задача изискват обединени усилия на много организации, професионалисти, на цялото общество.

Всички организации от Алианса работят упорито и от години за защита предимно на жени и деца от насилие и престъпления като: домашно насилие, сексуално насилие, сексуален тормоз, трафик, насилствени бракове и всякакви форми на насилие „в името на честта”, преследване.

Само за последната година организациите от Алианса са предоставили услуги на над 4000 пострадали от насилие предимно жени и деца чрез управляваните от тях консултативни и кризисни центрове и телефонни линии. Предоставен е временен подслон на близо 1000 жени и деца в кризисните центрове на организациите от Алианса. Чрез организациите членове на Алианса са заведени и по-голямата част от делата в страната по Закона за защита от домашното насилие, като са инициирани и подпомогнати производствата по около 700 случаи по закона. Много от случаите на насилие основано на пола, по които нашите организации са осъществили интервенция през последната година, са комплексни случаи - съчетание на домашно насилие, сексуално насилие и дори с трафик на жени и момичета. Наш приоритет е последователното отстояване и защитата на правата на жертвите на насилие и решаване на случаите в сътрудничеството с партньорските организации и в координация с институциите. В интерес на тази защита членовете на Алианса развиват и осъществяват и програми за работа с извършители на насилие.

Пострадалите от домашно насилие и от другите форми на насилие основано на пола в България се нуждаят от засилена защита на техните права и подкрепа от страна на държавата на всички етапи от тяхното възстановяване. Ето защо ние, организациите от Алианса, настояваме за следното:

- извеждане като приоритет и незабавно предприемане на стъпки за подписване и ратифициране от РБългария на Конвенцията на Съвета на Европа за

---

² Насилие насочено срещу жена, защото тя е жена или което засяга предимно жените.

превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие;

- приемане на промени в законодателството за признаване на всички услуги, необходими за подкрепа и възстановяване на пострадалите от насилие основано на пола, разкриване и подкрепа от държавата на тези услуги, предоставяни от неправителствените организации;

- приемане на нов Наказателен кодекс, спешно приемане на промени в действащия НК за засилена защита и наказване на домашно насилие, сексуално насилие и други форми на насилие основано на пола;

- последователно, навременно и в интерес на правата на пострадалите прилагане на механизмите за финансиране от и чрез държавата на дейности за защита от домашно насилие и насилие основано на пола, като схемата за финансиране чрез бюджета на Министерство на правосъдието, Норвежкия финансов механизъм, Структурните фондове на ЕС;

- осигуряване на най-ранен етап на правна помощ на пострадалите от насилие основано на пола, включително на жертвите на трафик;

- осигуряване на подкрепа за програми за най-уязвими групи в риск и пострадали от домашно насилие и други форми на насилие основано на пола, като жени и деца от малцинствата, както и такива с увреждания и мигранти;

- приемане на законодателство и политики за последователна борба с дискриминацията и стереотипите основани на пола.

В нашата работа и за изпълнение на нашите искания ние сме отворени за сътрудничество и обединение с всички единомишленици.

Геновева Тишева – Управител на Фондация „Български център за джендър изследвания”; Диана Видева – член на Управителния съвет на Сдружение „Алианс за защита от насилие, основано на пола”

Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2014-2020 е първата оперативна програма, която стартира в България

Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" /ОПРЧР/ 2014-2020, съфинансирана от Европейския социален фонд /ЕСФ/, е първата оперативна програма, която ще стартира в България за новата финансова рамка 2014 – 2020 г. на Европейския съюз. Тя бе одобрена от Европейската комисия днес, 28 ноември 2014 г.

В рамките на новия програмен период са осигурени 2135 млн. лв. за разкриване на нови работни места и укрепване процеса на социално сближаване в България.

Чрез средствата ще се повиши квалификацията на около 100 000 души, ще се осигури заетост на 28 000 души, а 17 000 младежи ще бъдат подпомогнати в процеса на търсене на работа. 160 000 души ще се възползват от учене през целия живот. Освен това оперативната програма ще подпомогне достъпа до здравеопазване на хората с увреждания.

За разкриването на нови работни места и осигуряване на по-висока и по-качествена заетост са предвидени 59% от бюджета на Програмата, с което ще се постигне заетост на продължително безработни и неактивни лица на възраст между 34-50 г., на лица с ниско образование от всички възрастови групи, както и на лица над 54 г. Предприятията ще бъдат подкрепени за адаптиране на човешките ресурси в приоритетни за страната отрасли, като се осигурят инвестиции за подобряване на условията на труд и организацията на труда. За намаляване на младежката безработица са предвидени около 110 милиона по инициативата „Младежка заетост“ за реализиране на мерки за устойчива интеграция на пазара на труда на младите хора между 15 и 29 г., които не са нито в заетост, нито в образование или обучение.

За намаляване на високия риск от бедност и социално изключване са отделени 31% от бюджета на Програмата. Те ще бъдат насочени към хората с увреждания, осигуряване на по-високо качество на живот на децата, на маргинализираните общности като ромите. Ще се осигури предоставяне на услуги за социално включване и

здравеопазване за хора с увреждания над 18 г., както и за лицата над 65 г., които са в невъзможност за самообслужване.

Близо 86 милиона лева ще бъдат използвани за модернизиране на публичните политики в сферата на социалното включване, здравеопазването, недискриминацията, равните възможности и условията на труд.

Министерски съвет одобри промени в наредбата за посредническа дейност по наемане на работа

Министерският съвет одобри промени в Наредбата за условията и реда за извършване на посредническа дейност по наемане на работа:

- Разширява се обхватът на лицата, които могат да осъществяват посредническа дейност, като се включват лицата с право да предоставят посреднически услуги по заетостта съгласно законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейско икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, без да подлежат на регистрация, когато извършват тези услуги временно или еднократно в Република България;

- Регламентират се условията и редът за временно или еднократно предоставяне на посреднически услуги по заетостта на територията на Република България. Въвежда се образец на писмено уведомление до министъра на труда и социалната политика, регламентира се неговото съдържание и прилаганите документи към него;

- Въвежда се безсрочно действие на регистрацията за посредническа дейност по наемане на работа;

- Регламентират се случаите на прехвърляне правата по регистрация за извършване на посредническа дейност по наемане на работа и условията и реда за отразяване на настъпилите промени в случаите на вливане, сливане, разделяне, отделяне, промяна на правната форма на лицето при прехвърляне на търговско предприятие или наследяване;

- Облекчава се режимът за регистрация на лицата, които имат право да предоставят посреднически услуги по заетостта съгласно българското законодателство, като отпада изискването за представяне на свидетелство за съдимост и проект на посреднически договор между посредника и търсещото работа лице;

- Регламентират се условията и редът за регистрация на лицата, придобили право да предоставят посреднически услуги по заетостта съгласно законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по Споразумението за Европейско икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, когато са установени в Република България и желаят да предоставят посреднически услуги. Въвежда се образец на заявление и се посочват документите, издадени от съответната държава-членка, които тази група лица следва да прилагат;

- Отпада изискването към Агенцията по заетостта да води регистър за сключените посреднически договори с чужд работодател/корабопритежател и се въвежда изискване да води регистър с информация за лицата, които са уведомили, че временно или еднократно ще предоставят посреднически услуги по заетостта на територията на Република България;

- Прецизират се задълженията на посредника при реклама и публикуване на обяви за работа; задълженията при сключване на посреднически договори с чужд работодател/корабопритежател и съхраняваните към тях документи и информация; въвежда се изискване за водене на електронен регистър на търсещите и устроени на работа лица;

- Допълват се нарушенията, при констатирането на които регистрацията за извършване на посредническа дейност се прекратява, а именно, когато не е спазено изискването за: завършено образование или за наличието на трудов стаж при извършване на посредническа дейност по наемане на работа; недопускане на дискриминация при осъществяване на дейността; водене на електронен регистър на търсещите и устроените на работа лица; предоставяне на информация за свободните работни места и съответните длъжности на търсещите работа лица; уведомяване на Агенцията по заетостта за настъпили изменения и/или допълнения в документите, послужили като основание за регистрация и при промяна на адресите на офисите,

където се предоставят посреднически услуги; осигуряване на работа на българските граждани в друга държава съобразно националното и законодателство;

- Отменя се регистрацията на посредническите договори, сключени с чужд работодател/корабопритежател и отпада таксата, събирана за регистрацията на тези договори.

Очаквани резултати от прилагането на измененията и допълненията в наредбата:

Привежда се националното законодателство в съответствие със законодателството на ЕС;

- Намаляват регулаторната тежест и административните разходи за бизнеса, като се намаляват финансовите разходи и времето, необходимо за издаване и представяне на документи за регистрацията;

- Подобрява се бизнес средата за предоставяне на услуги в европейската общност;

- Подобрява се качеството на предоставяните посреднически услуги за работодатели и търсещи работа лица;

- Повишава се ефективността на контролната дейност;

- Подобрява се взаимодействието между институциите за гарантиране качеството на предоставяните посреднически услуги.

Таня Боргоджийска: Без трансплантация на бял дроб няма да живея дълго!

В момента пия 2 медикамента, но ще дойде време, когато няма да ми действат

Таня Боргоджийска е от гр. Раковски, на 24 години и със заболяването пулмонална хипертония. Това е рядка генетична болест, при която кръвоносните съдове в белите дробове се запушват от тромбове, започват да страдат, да притискат сърцето и други органи, а с времето се развива тежка белодробна недостатъчност. Тогава единственото спасение за този болен е трансплантация на бял дроб. Такива у нас все още не се извършват, затова Таня е задвижила дългата и

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкova

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

тромава процедура за реализиране на трансплантация във Виена, като разходите за нея се поемат от НЗОК. За момента това все още не е факт, но младото момиче не спира да вярва, че всичко ще завърши успешно за нея.

Таня Боргоджийска

- Г-це Боргоджийска, как сте в момента?

- В момента се лекувам с два препарата от март м.г. Беше доста трудно за получаването на лекарствата, тъй като съм оперирана от сърце още като бебе, а те бяха за експериментално лечение и не участваха хора, които имат някакви корекции като мен.

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкova

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

Писахме писма до министерството и до министъра на здравеопазването. Тогава се лекувах в болница "Св. Екатерина" при д-р Чилингинова, тя ме упъти към д-р Велчев в "Св. Анна", който и в момента следи състоянието ми.

- Защо сте оперирана от сърце?

- Имах проблем със сърцето по рождение, правена ми корекция, нямала съм годинка. Двете тръбички, през които минава чистата и мръсната кръв, са били залепени и са ги отлепили с операцията.

След това обаче белият ми дроб се разболява, следоперативно се получава проблем с него.

- Как живяхте през всичките тези години?

- Исках да тичам, да играя като всички останали деца, обаче много бързо се изморях, задъхвах се. Единствено аспирин приемах тогава, но от него много често ми се разбиваше носът, почти всеки ден. Ходехме в болницата, за да ми спрат кръвта. Така в 4-5 клас ми спряха всички лекарства и не пиех нищо. Д-р Чилингинова ми назначи лекарства чак след като станах на 18, смени 2-3 вида, но видя, че няма да се получи подобрение. Каза ми, че трябва да се прави трансплантация на бял дроб. През всичките тези години не са ми правили втора операция на сърцето.

Сърцето ми е напълно здраво в момента, но напрежението в белия дроб расте и го притиска. Така и то с времето ще се увреди. Знам от близо 3 години, че ми предстои трансплантация.

- Изплашихте ли се пред тази перспектива?

- Отначало ме беше малко страх, направо изтръпнах. След това леко се успокоих, продължих нормалния начин на живот, доколкото е възможно – изморях се много бързо, задъхвам се. Ходенето, изкачването на стълби, са проблем за мен. Общо взето, правя всичко, но на чести почивки, защото се задъхвам силно. В началото лекарствата ми действаха, но сега сигурно напрежението в белия ми дроб се е покачило и не ми влияят. В началото на т.г. бях за контролни прегледи и изследвания при доц. Велчев от болница „Св. Анна” и при д-р Чилингинова от „Св. Екатерина”, които ме следят през годините и ме лекуват. Д-р Чилингинова каза, че трансплантация на бял дроб ще има

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкова

задължително. Колебаеше се дали да направят комбинирана трансплантация на бял дроб и сърце, но после прецени, че сърцето ми ще издържи и за мен ще е достатъчно присаждането само на бял дроб. През август м.г. пак бях на преглед, тогава резултатите от изследванията бяха доста по-добри. Но след това нещата взеха да се влошават с всеки изминал месец.

- Кога би могла да се направи трансплантацията на бял дроб и къде? - Преди около месец документите ми бяха изпратени в Университетската болница във Виена. Сега очаквам проф. Валтер Клепетко да се обади и да каже кога да замина. Ще ме включат в тяхната листа на чакащи за бял дроб, ще ми правят необходимите изследвания. Няма да се размине без трансплантация Офертата им е за 120 000 евро, които са нужни само за трансплантацията на белия дроб. Отделно ще се наложи да пребивавам във Виена месеци наред, да плащам наем и други разходи, не се знае и колко време ще бъде в реанимацията, което също е скъпо. Нито аз, нито моето семейство имаме такива средства. Аз не работя и месечният ми доход е само от инвалидната ми пенсия, която възлиза на 132 лв. Държавата, в лицето на НЗОК, вероятно ще финансира трансплантацията в чужбина, тъй като у нас такива не се правят, но има лимит на отпусканите средства, който е от порядъка на 92 хил. евро. 10 000 евро от тях са предвидени за пътни и за ежедневни разходи. Така че останалата част от необходимата сума – около 40 000 евро - ще трябва да осигурим сами. Затова съм принудена да правя дарителска кампания.

- Страхувате ли се от операцията? - Притеснявам се, разбира се, но се старая да се владея. Защото ако избухна в паника, тогава и родителите ми ще рухнат напълно. Приятели, близки и познати ме подкрепят и ми помагат. Бях започнала работа в шивашки цех след завършването на гимназия, но положението ми се влоши и спрях. В нашия град няма много варианти за работа, подходяща за мен. В момента не се страхувам, но когато дойде време да замина, сигурно ще се притесня и няма да съм толкова спокойна. Има доза страх и притеснение, защото операцията е тежка и сериозна, но аз нямам друга алтернатива пред себе си. Знаех, че лекарствата ще спрат да действат в даден момент и единственият вариант за мен ще бъде трансплантацията. Не съм се отчаяла, даже съм много развълнувана, че има вероятност

тази година да замина за Виена и нещата да се ускорят. Живот и здраве да се случи и трансплантацията. Чакам 3 години за това нещо, от декември 2010 г. съм в листата на чакащите в България. На няколко пъти изпращахме документи във Виена, те ми отказваха досега. Но от началото на т.г. България подписа договор с Евротрансплант и нещата явно вървят по-успешно. Знаете, че има един българин в момента, който беше трансплантиран с бял дроб във Виена наскоро и вече е добре. 45 дни е бил в интензивното, но вече е на крака. Желая му бързо да се възстанови и много се радвам за него. Така че във виенската клиника познават български пациенти, работят успешно с нашите институции и по-лесно ще се уреди документацията и всичко останало около моето заминаване, престой и лечение там.

- За какво мечтаете?

Мечтая да мине успешно операцията, да имам семейство, като всяко младо момиче. Знам, че тези трансплантации са много скъпи, но това е единственият вариант да живея. Аз винаги съм вярвала, че рано или късно всичко ще се оправи. Знаете, че надеждата умира последна. Боря се за живота си, като всеки друг с рядка болест. Но ако спреш да се бориш, си дотам, няма кой друг да го направи вместо теб.

Маргарита Благоева

Сдружение „Защо доброволец?“

„ Човек пести себе си, когато няма какво да раздава” Едуард Далбърг

Разговаряме с Калина Касабова – Председател на Сдружението. Родена през март 1982г., зодия Овен, асцендент „Везна”. Непоправим оптимист, вярва, че доброто и креативността са в основата на всяка съществена промяна.

Любимият и цитат е:

“Да се смееш често и по много, да спечелиш уважението на интелигентни хора и обичта на децата... да цениш красивото, да откриваш най-доброто у

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкова

другите, да оставиш света малко по-добър... да знаеш, че дори един човек диша по-леко защото те е имало. Това е успех!" - Ралф Уолдо Емерсън

Днес, на 1 декември, се ражда едно ново начало – едно ново сдружение с различен поглед върху живота. Днес се раждат стрелците – дано и ние успеем да стреляме винаги в правилната посока и да улучваме правилната цел! И дано Господ винаги е с нас и ни напътства!

Кръстихме сдружението си „Защо доброволец?“ - нарочно нестандартно и провокативно. Вложихме в името дълбокото си желание да накараме хората да се замислят – за мисията на доброволеца, за живота на доброволеца и за това, което получава доброволеца. А той получава много повече, отколкото могат да дадат на човека „парите“ и „престижната работа“, получава шанса за личностно и духовно израстване и за едни непознати за обикновения човек усещания и чувства.

Сдружението е основано от дългогодишни доброволци на НАХРБ, които се обединиха около идеята да заявят своето присъствие и съгласувано да действат за по-доброто бъдеще на хората с редки заболявания в България. Години наред ние наблюдаваме живота на тези хора, трудностите, пред които са изправени и дискриминацията, която получават от държавата. Виждаме страданието, отчаянието и тъжните детски лица. Ние отказваме да се примирим с тази действителност и вярваме, че с всеобщи усилия можем да променим много!

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкova

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

Бидейки дълги години до тези хора, ние не спираме да се възхищаваме на силата, която притежават, на усмивките им, въпреки болките, на умението им да се забавляват, въпреки тежкия им живот. И се учим...ето това дава доброволчеството! Това е онази тънка линия в живота, която не всеки може да ти покаже. Единици са тези, които в днешния свят могат да те вдъхновяват и да ти откриват други светове, да ти показват едно по-различно мислене и да те провокират да се замислиш за своето място в света. Единици са хората, които могат да докоснат душата ти по един по-различен начин и да съумеят да те направят съпричастен към тяхното битие. Единици имат способността да те провокират да мислиш за истинските ценности в живота, а не за онези, скрити зад фалша.

Всъщност ние винаги сме били водени от любовта – онази чиста безусловна любов, която те прави щастлив всеки път когато се раздаваш и когато виждаш отсрещната любов. Онази любов, която вместо да те уморява те зарежда. С годините изградихме прекрасен екип – намерихме се, както се казва! Научихме се да общуваме интелигентно, и дори да се разбираме, без въобще да е нужно да си говорим! Научихме се да се смеем по много, да се радваме на дребните неща! Научихме се да ценим кратките мигове на щастие и да се зареждаме от тях за дълго! И с течение на

времето все повече осъзнаваме колко сме си ценни едни за други, осъзнаваме колко голяма сила притежава един екип, воден от стремежа да твори една по-добра действителност. Вярваме в свободния избор на човека за доброто и злото и всички ние избираме да застанем на страната на доброто! Не защото е лесно – напротив! Това е изборът, носещ след себе си много отговорности и предизвикателства – затова и повечето хора го избягват. Не е лесно – но само трудните пътища водят към истинското щастие! Само когато човек гори в своята си кауза, може да докосне най-истинската си същност и да бъде най-близо до себе си! Не бяхме такива, но се научихме. Уроците ни се поднасяха сурови – видяхме страданието, видяхме болката, видяхме и смъртта по един по-различен начин – онази внезапната, незаслужената, неочакваната. Видяхме празнотите, които оставя тя след себе си и огромната болка. Видяхме много сълзи през годините и недопустимо детско страдание...видяхме много, но не се отказахме! Често, изправен човек пред грубата истина, се отказва. Просто не намира сили да продължи напред, понякога не иска, а понякога просто си затваря очите...Това са тежки уроци, за които не всички са готови – а в крайна сметка всеки избира от живота това, за което се чувства готов. Най-важното за нас бе – след всичко да запазим любовта в себе си! И не само това – да имаме сили да я раздаваме! Защото само тогава се случват истинските неща - израстването, промените и...един екип като нашия.

<https://www.youtube.com/watch?v=Y6UVyJ--2KM#t=85>

Калина Касабова

СВЕТЪТ НА ИВАЙЛО ДОНКОВ Е МУЗИКА.

Таня Йовева

Отдавна исках да разговарям с Ивайло Донков, но той е трудно откриваем - участие в концерти, пътувания, работа в католическия хор и в професионалния хор на слепите. Ежедневието му е напрегнато, но той все още не е успял да

намери подходяща за него работа и това го притеснява. Иска като всеки човек да води нормално съществуване, да има хубава работа със свой дом, но за повечето незрящи, това все още е трудно постижимо. Той притежава силен характер, но в същото време е много чувствителен и раним, а това за днешното време не е добре. Необходимо е да си по-борбен, по-действен, за да можеш да постигнеш желаните неща в живота. Незрящата певица Кристина Александрова, с която повече от 20 години се познават, споделя: "С Ивайло сме много добри приятели, пеем заедно на концерти, участвали сме в операта - "Крадецът на праскови" изпълнявахме дори главните роли. Щастлива съм, че го познавам, за мен той е истински приятел, мога да споделя всичко, да разчитам на неговите добри съвети. Той изцяло се е посветил на музиката. Пяли сме в няколко града в Испания, в София- в зала България и в страната. Ивайло има участие в над 50 концерта. Публиката бурно ни аплодира, защото ние и двамата сме добри професионалисти, а това прави впечатление." За приятелите си Ивайло се раздава изцяло. Те са неговото богатство.

Според Ивайло трябва да даваш доброто от себе си за хората, които го заслужават. В творчески план все още продължава да се учи. Разочараван е от шоубизнеса. Според него трябва да си много опитен, за да участваш активно в този бизнес, в който не всеки може да бъде допуснат.

Характерното за Ивайло е, че обича да пее барокова и старинна музика, защото тя му дава възможност за по-голямо уединение. По този начин той изразява своята молитва към Бог. През 2008 г. Миглена Павлова, негова колежка, го запознава с Янко Маринов – органист на църковния хор, който той много уважава и цени като специалист и приятел.

Ивайло е завършил класическо и камерно пеене в Музикалната академия. През 2011г. е направил специализация по камерно пеене.

Той бе участник в "Гласът на България", успя да го спечели и да замине на специализация в САЩ. За него е било неочаквано да получи голямата награда, защото мисли, че на публиката се харесват друг тип хора, но е бил приятно изненадан от отношението на хората към него по начина на

представяне на песните.

Фотография - signal.bg

Той е много привързан към семейството си. Има по-голяма сестра, която живее в Бургас. И разговорът ни с него се проведе по време на пътуването му към Бургас. Никулден посрещна със семейството си, защото баща му продължава да пътува с корабите. Майка му е акушерка, но те всички са много привързани един към друг. Дълго говорихме и за посещението му в САЩ. Там той е бил на петседмична лятна школа в Бърклин - Бостън. „Това бе колеж за джаз и поп рок музика - разказва той.. - Посетихме училището за деца с нарушено зрение в Бърклин. Разговаряхме с незрящ учител, който ни показва софтуери на говорещи програми, брайлови дисплеи, различни звукозаписни програми. Научих много полезни неща. В Бостън се чувствах като в Европа. Посетихме и голямата Бостънска библиотека. Порази ме мащабността на сградата.”

За него разочарованието почти не е познато, защото не подхожда с големи очаквания към различните събития в живота си. Участвал е преди две години в конкурс на смесения хор БНР. Там са му казали, че е добър изпълнител, но няма да може да следи действията на диригента след като не вижда. И затова отказват да го приемат на работа.

Независимо от всичко Ивайло вярва в доброто и е уверен, че светът ще стане по-добър и по-приемлив за хората с увреждания. Той обича да търси истината в живота и за това е умерено амбициозен и винаги преценява реално възможностите си.

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкova

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

Хубавото е, че желанието на Ивайло е все повече да се усъвършенства и да представя музиката по-истински. Затова светът за Ивайло е само и единствено музиката. Все още той няма личен живот и затова изцяло се е отдал на музиката. Посетил е концерта на Андрея Бучели и е във възторг от певческото му изкуство.

ФИЛОСОФЪТ И ПОЛИТОЛОГЪТ ИВАН БОЗУКОВ

С Иван се срещнахме в специализирания транспорт за хора с увреждания. Привлече вниманието ми със своята непренуденост и контактност. Говори и се смее. Всеки ден той ползва този транспорт, среща се с различни хора и оставя добри впечатления остава у шофьорите, които го вземат от Павлово и го возят до Плиска и обратно. Вече десет години той работи в Професионалната гимназия по електроника „Джон Атанасов“. Много е благодарен на директорката- госпожа Иглика Неделчева, която се е съгласила да го назначи на работа. Преди това той обиколил 30 училища и въпреки отказа решил да продължи да търси работа, за да осъществи своята мечта да стане учител и да бъде полезен на подрастващото поколение. Иван е незрящ, но има приятели, колеги на които разчита. За най-близка той чувства майка си, която е голяма опора за него в живота. Тя му чете писмените работите, когато трябва да ги проверява и да поставя оценки, да се обосновава. Попитах го как успява да овладява учениците от големите класове, а той ми отговори: "Динамична е ситуацията. Всеки ден е различен и учениците са различни. Днес например говорихме за любовта. Опитах се по интересен начин да им привлека вниманието, да им покажа, че това, което е в книгите в живота не е така. Обикновено няма взаимност. Предимно единият обича, а другият се наслаждава на това, което му предлага живота. Има ученици, които повече се интересуват от философията и политологията. Помагам им да се подготвят добре по този предмет за матурата. Директор на Софийската професионална гимназия по електроника е Иглика Неделчева. МНОГО СЪМ и благодарен за доверието, което ми оказа. Тя ме назначи, а това за мен е много. С колегите взаимно си помагаме. Всеки има с какво и на кого да помогне. Независимо дали е учител на ученик или обратното което показва, че сме солидарни един към друг. Иван е много привързан към майка си. Тя често му прави пържени картофи с

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкova

Художествено оформление: Илиана Пирянкova

панирана пържола. Оказа се, че Иван е късно пиле. Не обича да излиза много. Следи с интерес футболни мачове. Занимава се с аудиообработка. Заедно с един приятел са си направили Сайт и публикуват материали.

Чете книги, сваля си ги от Интернет. Не обича да пътува. Благодарен е на Иван Доброволов, който му е помогнал много да овладее компютърната грамотност, за да ползва активно компютъра. Добре познава сайтовете от където могат да се теглят книги, филми. Един от тях е „Читанка.инфо”. През 2001- г. е завършил успешно докторантура на тема: „Легитимността и кризите в обществения и политически живот”. Иван сподели, че напоследък всичко каквото пише се стареа да опровергае дисертацията си. След завършване на двете си висши образования той защитава дисертацията си по философия и политология на политиката. Обича да слуша лирична музика. Според него политиката е начин да се скрие човек от живота. В сайта му може да намерите аудиоприказки на музикален фон. Например Неделни приказки след полунощ, те са приказки за възрастни. Сайта е "megapolicy.com" - той отразява тази му потребност: „писането е магия, някаква неистова обсебеност от думите”, пише и романи. Иван се занимава с история - истинска фантастика, човек трябва да се съобразява със ситуациите в които попада. Такъв е Иван - винаги усмихнат, лъчезарен и преди всичко оптимист. Вярва в доброто, което според него ще промени света. Запознах ви с Иван Бозуков, който въпреки увреденото си зрение живее пълноценно и допринася със знанията се за развитието на подрастващото поколение, твори и това му доставя удоволствие. Намерил е смисъл в своя живот. Какво по-хубаво от това да бъдеш полезен на себе си и на другите.

Таня Йовева

Росен Карамфилов и неговата изповед “КОЛЕНЕ”

Наскоро Росен Карамфилов издаде книгата си - "Колене".

Това е третата му по ред книга посветена на баща му – художника Кольо Карамфилов. Той е само на **22** години, а вече е издал три книги, баща му и майка

Редколегия

Главен редактор - Таня Йовева

Членове на редколегията: Кремена Йовева, Ваня Петкова, Илиана Пирянкова

Художествено оформление: Илиана Пирянкова

му са художници и няма как той да не е умен и мъдър младеж. Завършва Втора немска гимназия. Там директор е била Йорданка Фъндъкова — сега кмет на Столична община. Тогава тя е издействала да се направи асансьор, за да може Росен да влиза в различните кабинети безпрепятствено с инвалидната си количка. След това учи във Виена сравнително литературознание само за една година. Разбира, че това не е неговия въздух за дишане и се завръща в България. Сега е студент в Пловдивския университет - приложна лингвистика. Занимава се с немски и английски език. Първата му стихосбирка е "Орелът и детето". Росен е най-младият поет включен в Американската антология на българската поезия. От три години се занимава с поезия.

„Колене” е роман за тъгата и вярата, за сривовете и за възходите на човека в този суров свят - свят в който оцеляването е въпрос на смелост. Много силна е връзката между баща и син.

Росен е писал книгата през нощта в продължение на девет месеца, това време на денонощието го е предразполагало към повече размисъл и сега иска спокойствие. Книга ще напише отново след пет години, така казва той в едно интервю. Човек не знае кога ще му дойде музата. Сега вероятно Росен Карамфилов е уморен и иска да се отдаде на други дейности. Хубавото е и това, че е успял да си намери добра спътничка в живота, която винаги е до него.

По-особени са хората на инвалидна количка - животът им е по-затворен, а самите те искат да живеят по друг начин.

Поводът да напише тази книга е било желанието на баща му да напише автобиография за себе си, но не е успял и затова синът му изпълнява неговото желание и препоръка. Много му е било трудно, защото хиляди пъти е „преживявал всичко отначало”.

Таня Йовева

Картини, фотографии и хармония на незряща художничка

Татяна Кралова

От 2 септември до края на октомври в пражката галерия Футура домакин на изложбата от картини и фотографии беше слабовиждащата художничка Ярослава Бендова. Тя работи като педагог и преподава обществени науки в средното училище за автомеханици в град Хомутов. Въпреки нейното зрително увреждане, тя се посвещава на изкуството и по-точно на релефното рисуване и фотографията на природни мащаби. Ярка Бендова е моя приятелка и аз високо оценявам това. Нейните картини са в чудна хармония с цялата ѝ същност. Срегнах я за първи път преди две години в Карлови вари на фестивала Тифлоарт. Тогава Ярка не се уплаши, прие предизвикателството да демонстрира своето изкуство. Тя зае място и сътвори няколко релефни картини. Беше обкръжена от много хора, на които въздействаше непринудено. Не исках да провеждам с нея официален разговор, а да остана в близост до нея за по-дълго време. Тогава още не бяхме преодолели бариерата на учтивостта. Не знаех, че след седмица тя се кани да се омъжи, как живее в дома си, как успява да овладее учениците в клас, да задържи вниманието им. Не знаех, че тя прави удивителни снимки когато е на разходка в парка, как учи задочно в две висши училища. Тя обича животните и не понася грубияните и дразнителите. Веднага разбрах, че Ярка е приятна, ласкава и отзивчива, но определено не принадлежи към фалшиво позитивните хора. По-късно разбрах, че би се раздавала за другите - например в свободното си време обучава на релефно рисуване деца и възрастни - но от друга страна може категорично да каже стоп, когато попадне на безразличието и глупостта, които отклоняват от основната цел. Ярка не се занимава с дребни неща, не си губи времето. Живее пълноценен живот. Тя така е заета с работа, че хората дори и не забелязват нейното увреждане. Познати се учудват защо не ги разпознава на улицата. Учениците ги разпознава не по лицата, а по цвета на дрехите. Веднъж тя се върна от очната клиника с разплакани очи и ми сподели, че нищо не вижда, само очертанятията на сини дървета. Постоянно търси нови сюжети, учи се на нови неща - графични програми, други скулптурни техники, езици, право, психология, история, етика и други науки, по които полага изпити. Нейната хармония не се разпознава само в картините, но и в мисленето ѝ, в отношението с

хората, в средата, която създава около себе си. В дома си е направила на стените мащабна композиция от порцеланови отломки. Много хора говорят за хармония на духа и тялото, но за Ярка това е ежедневие. Не всичко е така ясно и забележимо, много неща остават загатнати и трябва да се усетят в момента на възприемането. Благодарна съм ѝ, че тя споделя своите интуиции и усещания първо с мен. Аз видях нейната картина Синьо дърво. Преди две години ние бързо преодоляхме преградата на формалната учтивост. По това време завършвах ръкописа на стихосбирката "Очи в очи". Тогава разбрах, че имам нужда от илюстрации, направени от човек, който възприема важните неща без зрение. Помолих Ярка да изберем заедно нейни картини за илюстрации на книгата. Така се зароди идеята за настоящата изложба. На нея се представи и младата японска цигуларка Сатоми Нишимура, която изпълни мелодии от Чайковски и Йохан Пахелбел.

списание "Зора", брой 19, октомври 2014.

превод от чешки Ваня Петкова